

Asia: VN/35827/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

HUS-yhtymä kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta. Ehdotetuilla muutoksilla mahdollistettaisiin toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi ja huolehdittaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen yhteensopivuudesta Naton jäsenyysvelvoitteiden kanssa. Lisäksi esitys pitää sisällään tekniset muutokset, joilla huomioidaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston ja Aluehallintovirastojen yhdistäminen uuteen Lupa- ja valvontavirastoon.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä lisättäväksi uusi 3 c §, oikeus harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia Suomessa osana kansainvälisen avun antamista. HUS-yhtymä kannattaa ehdotusta, mutta toivoo siihen tarkennuksia. Tilanteissa, joissa Suomella on tarve vastaanottaa kansainvälistä sotilaallista tai muuta apua, ja kyseessä olevien apujoukkojen mukana tulee Suomeen myös näiden joukkojen terveydestä vastaavaa terveydenhuollon henkilöstöä, tulee lainsäädännössä varmistua tämän henkilöstön oikeudellisesta asemasta Suomessa. Edellä kuvattuihin tilanteisiin ei ole varauduttu voimassa olevassa ammattihenkilösääntelyssä, ja tästä syystä uusi säännön on tarpeellinen.

Pykälän perustelujen mukaan ”Suomeen kansainvälisen avun tehtäviin lähetetty henkilö voisi harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ilman toimivaltaisen viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta. Henkilöllä ei olisi velvollisuutta noudattaa terveydenhuollon ammattihenkilölaissa säädettyjä velvoitteita, eivätkä he olisi terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisen viranomaisohjauksen tai -valvonnan piirissä. Pykälän nojalla säännellyn ammatin harjoittamisessa ei olisi kyse rikoslain 44 luvun 3 §:ssä tarkoitettua luvattomasta terveydenhuollon ammattitoimen harjoittamisesta”. Perustelu on ymmärrettävä, mutta jättää epäselväksi sen, että kuka tässä pykälässä kyseessä olevaa ammatinharjoittamista tosiasiasa valvoisi. Luonnollinen vaihtoehto voisi olla esimerkiksi se, että nämä ammattihenkilöt olisivat Suomessa toimiessaan edelleen lähtövaltion toimivaltaisen viranomaisen valvonnan piirissä, joskin muitakin vaihtoehtoja olisi todennäköisesti löydettävissä. Joko pykälään tai vähintään perusteluihin tulisi joka tapauksessa lisätä

maininta siitä, kenen valvonnassa tässä pykälässä tarkoitetut ammattihenkilöt olisivat Suomessa toimiessaan. Asian jättäminen epäselväksi lainsäädännössä on omiaan aiheuttamaan haastavia ja mahdollisesti vakavia tulkintahaasteita tilanteissa, joissa joudutaan selvittämään pykälässä tarkoitetun ammatinharjoittajan epäasiallista toimintaa Suomessa.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilöllä, joka harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa, ei olisi oikeutta käyttää Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä. Perustelujen mukaan ammattinimikkeen käyttöä koskevalla kiellolla selkeytettäisiin sitä, ettei kansainväliseen apuun liittyvissä tehtävissä toimiva henkilö ole tällöin lain 2 §:ssä tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Tämä ei kuitenkaan estäisi henkilöä käyttämästä lähtövaltion myöntämää ammattinimikettä. Ehdotus on ymmärrettävissä siten, että esimerkiksi NATO-joukkojen mukana tuleva sairaanhoitaja ei saa kutsua itseään Suomen ammattihenkilölainsäädännön tarkoittamaksi sairaanhoitajaksi, mutta saa kutsua itseään lähtömaan toimivaltaisen viranomaisen antaman laillistuksen mukaiseksi sairaanhoitajaksi. HUS-yhtymä ymmärtää ehdotetun sääntelyn juridisen näkökulman, mutta toteaa samalla, että ehdotettu sääntely on arjelle kovin vieras ja on omiaan sekoittamaan käytännön toimijoita. Ehdotammekin sen pohtimista ja muotoilemista uudestaan.

Muut ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä muihin lainsäädäntövalmisteluihin liittyviä muutoksia, eikä HUS-yhtymä ota niihin kantaa.

Niinivaara Jaana

HUS-Yhtymä - Lääketieteellinen johto, johtajaylilääkäri Markku Mäkijärvi ja
hallintoylilääkäri Teppo Heikkilä